

CIASNOŚĆ (24) sb f

a oraz o jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie).

sg N ciasność (8). ◇ G ciasności (5). ◇ A ciasność (2). ◇ I ciasnością (1). ◇ pl N ciasności (1). ◇ A ciasności (2). ◇ I ciasnościami (1). ◇ L ciasnościach (4); -ach (3), -ách (1); -ach *BielKron*; -ach: -ách *StryjKron* (2 : 1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Wąskość, brak miejsca; angustia Mącz, Cn; contractio Mącz; angustum, coarctatio Cn (10) : Taka ciałność yeft że fie ledwey yeden wóz w mieścić może. *Mącz* 217a, 461c.

ciasność czego (6): FalZioł V 17a, 34; á to dla ciałności wrot ktorými płod wychodzi GlabGad Pv; BielKron 272; Angustiae viarum, Ciałności dróg. Mącz 10a; ktore [słowa] iáko fię rozumieią znaczyłem támże przy tekście ná kráiu/ ále iż fię tám niektore przypifki prze ciałność kráiw niemogły z łtawic/ przetołmy ie tu ná końcu przyftáwili. BudNT Ff6.

Przen: Egoizm (1) : ktora fię nie dopuści ciałnością fercá ludzkiego ográniczyć *ReszList* 155.

a. Obcisłość (o odzieży) (1) : Efod było odzienie zwierzchnie/ ktore ták po Ebreyfku od ciałności álbo od opálánia zowá *BudBib* I 43d *marg.*

2. Miejsce wąskie, ścięsnione naturalnymi granicami (9) :

a. Cieśnina [tylko w pl] (5) : v Konftántmopolim morze łcieńniło fie wielkimi ciałnościami [...] á thy ciałności zowá *Bosforus BielKron* 273v.

Wyrażenie: »ciasności morza, morskie« (2 : 1): á dwa zamki ná brzegách przeciwko łobie położone zowá po Turecku Bogázállar/ tho ieft zamki w ciałnościách morfkich. BielKron 274; gdzie Hercules łłupy dwa w ciałnościach morzá/ ktore Hifpanią od Mauritaniey y Afriki dzielá/ poftáwił. StryjKron 16, 71.

b. Przesmyk, międzymorze; isthmus Mącz (1) : Terra oblonga et angusta inter duo maria, isthmus dicitur, Ścianki álbo ciałność ziemie miedzy dwiemá morzomá yáko w Peloponezie *Mącz* 175c.

c. Przełęcz, wąwóz; pylae Calep (2) : Pylae – Wrota albo ciałnośc miedzi gorami. *Calep* 879b.

Wyrażenie: »ciasności gorne« (1): A tych Stilico poráził w ciałnościách gornych StryjKron 36.

d. Gąszcz, ostępy (1) :

Wyrażenie: »ciasności leśne« (1): dogonił ich Kontor Brandenburfki w ciałnościách leśnych StryjKron 375.

3. Niebezpieczeństwo, opresja; angustia PolAnt; tribulatio Vulg (1) : Ściálności wzywałem Bogá *BudBib Ps* 117/5.

4. Zestawienie: »ciasność w piersiach« = astma Murm, BartBydg (2) : *Murm* 74; Asthma, dichavicza, cyasnosc w pyrsyach *BartBydg* 15.

5. [Ścisłość, rygorystyczność: Wprawdzie iż im Pan Bog [...] święcenie Soboty włożył y nápił: y kto iey nie czcił/ á tylo drwá ná ogień zbierać chciał/ tego kámionowác kazał. Iednak ciałność oná święcenia/ ná łzkodę fię ludzká [...] nie ściągála. SkarKaz 389 (Linde).]

*** Bez wystarczającego kontekstu (2) : *Mącz* 10a; Angustia – Ciałnołzc, vcisk. *Calep* 70b.

Synonimy: 1. wąskość; 2.c. wąwoz, wrota; 3. niebezpieczeństwo, niebezpieczność, ucisk; 4. dychawica.

Cf CIEŚNINA, CIEŚŃ

KW